

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Debrecenben, 2018. március 23. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A hivatalos személy elleni erőszak büntette és más bűncselekmény a vádlott ellen indított büntetőügyben az Egri Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2017. évi december hó 5. napján kihirdetett 2.Bf.38/2017/10. számú ítéletét megváltoztatja:

A vádlottal szemben halmazati büntetésként kiszabott pénzbüntetést megrovásra enyhíti.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

Az első fokon eljáró bíróság a vádlottat közúti veszélyeztetés büntette [2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 234. § (1) bekezdés] és hivatalos személy elleni erőszak büntette (Btk. 310. § (1) bekezdés c) pontja) miatt emelt vád alól bizonyítottság hiányában felmentette. Megállapította, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen az ügyész élt fellebbezéssel a vádlott bűnösségének megállapítása és büntetés kiszabása érdekében.

A vádlott és védője az ítéletet tudomásul vették.

A megyei főügyészség az ügyészi fellebbezést fenntartotta. Úgy ítélte meg, hogy a helyesen megállapított ítéleti tényállásból téves következtetést vont le a vádlott tudattartalmára, az elsőfokú bíróság így tévedett, amikor a terhére rótt bűncselekmények alól bizonyítottság hiányában felmentette. Halmazati büntetésül szabadságvesztés büntetés és járművezetéstől eltiltás alkalmazását indítványozta a szabadságvesztés próbaidőre történő felfüggesztésével.

A másodfokon eljáró törvényszék az ügyészi fellebbezést alaposnak találta és a vádlott bűnösségét közúti veszélyeztetés büntetében (Btk. 234. § (1) bekezdés) és hivatalos személy elleni erőszak büntetében (Btk. 310. § (1) bekezdés c) pont) megállapította és halmazati büntetésül 400.000,- Ft pénzbüntetésre ítélte akként, hogy a napi tételek számát 200 napi tételben, az egy napi tétel összegét 2.000,- Ft-ban állapította meg. Rendelkezett a meg nem fizetés esetén alkalmazandó jogkövetkezményekről, végül kötelezte a vádlottat a bűnügyi költség megfizetésére.

A másodfokú bíróság a tényállást az iratok tartalma alapján csupán annyiban egészítette ki, hogy a sértett az elkövetés idején a Btk. 459. § 11. pontjának k) alpontja alapján hivatalos személynek minősült.

A másodfokú bíróság ítélete ellen a vádlott felmentésért, védője elsőként bűncselekmény hiányában történő felmentésért, másodlagosan megalapozatlanság okából jelentett be fellebbezést.

A vádlott harmadfokú eljárásban meghatalmazott védője jogorvoslatát írásban részletesen magas szakmai színvonalon indokolta. Indítványozta a tényállás kisebb fokú kiegészítését a gépjármű pontos sebességével és a sértettnek a gépjárműhöz képest viszonyított oldaltávolságára vonatkozó adatokkal. Kiemelte, hogy „az eshetőleges szándéokra következtetés... bármely bűncselekmény megvalósulása esetén csak akkor válik megalapozottá, ha azt a bíróság az objektív és szubjektív körülmények minden oldalú vizsgálatára és elemzésére alapítja. Különös jelentősége van az ilyen alapos elemzésnek a közlekedési bűncselekmények vonatkozásában, minthogy a közlekedési szabályok szándékos megszegése révén létrehozott veszélyhelyzet nem feltétlenül jár együtt a szándékos veszélyeztetéssel, illetve a közvetlen veszélyhelyzet szándékos előidézésével” (BH1979. 397). Álláspontja szerint a sértett helyzetére tekintettel a szándékos bűnösség megállapítása vagy hiánya tekintetében döntő jelentőségű körülmény a jobb kanyarodás ívének a vádlott által ismerete. Az elsőfokú bíróság szerint a vádlott jobb ívű kanyarodásban bízva indult el, ami azt jelenti, hogy mivel a jobbra kanyarodás pontos mértékével nem volt tisztában így könnyelműen bízott abban, hogy azzal nem veszélyezteti a sértettet. A védő nem osztotta a másodfokú bíróság azon megállapítását, hogy a vádlott ezen bizakodása minden alapot nélkülöző volt. Úgy ítélte meg, hogy nem szabad túlértékelni, „mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság sem tette” hogy a sértett felhívta a vádlott figyelmét, hogy ráhajthat a lábára. Ennek a körülménynek ugyanis valójában csak annyi a szerepe, hogy annak alapján is megállapítható, hogy a vádlott a sértett veszélyeztetésének lehetőségével tisztában volt. A sértett ezen közlése azonban nem szolgálhat következtetési alapul a veszélyeztetésre vonatkozó szándék megállapítására. A védelem a másodfokú bíróságnak a vádlott tudattartalmának értékelésével kapcsolatban kifejtette, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal szemben akkor is eltérő tényállást állapított meg, ha a vádlott tudattartalmára vonatkozó elemeket nem az elsőfokú ítélet tényállási része tartalmazta, ugyanis „a tényálláshoz tartozónak kell tekinteni a jogerős határozat indokolása bármely részében szereplő minden ténymegállapítást, amely az elbírált bűncselekmény büntetőjogi megítélésénél jelentős” (BH2006. 392).

Elsőként az 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 6. § (3) bekezdés b) pontjának első fordulata alapján figyelemmel az elsőfokú ítélet helyes indokaira és a jármű igen alacsony sebességére is a vádlott felmentését indítványozta, másodsorban a törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezését, mivel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nemcsak a szándékosságra vonatkozó jogi következtetését, hanem a vádlott tudattartalmát érintő részeit is megváltoztatta, ezzel pedig megsértette a Be. 352. § (1) bekezdés b) pontjában írt rendelkezést.

A másodfokú bíróság ítéletét az ügyész tudomásul vette.

A fellebbviteli főügyészség átiratában a védelmi fellebbezéseket nem találta alaposnak, a másodfokú bíróság jogi érvelésével teljeskörűen egyetértett. Kiemelte, hogy az elkövető tudattartalmát érintő „jogi fogalmak formájában megjelenő” következtetések a jogi értékelés körébe tartoznak miután nem ténymegállapítások: a másodfokú eljárásban a megalapozatlanság kiküszöbölése kapcsán megfogalmazott kötöttségek nélkül módosítható” (BH2005 . 167).

A másodfokú bíróságnak a bűnösség kérdésében hozott eltérő döntése a Be. 386. § (1) bekezdésének a) pontja alapján megnyitotta a harmadfokú eljárás lehetőségét.

Az ítéltábla az ügyészi fellebbezés folytán a harmadfokú eljárás keretében a Be. 393. § (1) és (2) bekezdése alapján tartott nyilvános ülésen a másodfokú bíróság ítéletét a meghozatalát megelőző eljárással együtt teljes terjedelmében felülbírálatának körébe vonta a Be. 387. § (1) bekezdésére figyelemmel.

A nyilvános ülésen a fellebbviteli főügyészség jelenlévő képviselője az átiratában foglaltakat változatlan tartalommal fenntartotta, a vádlott védője jogorvoslatát az írásbeli indoklással egyezően annak irányait is fenntartva nyilatkozott.

A vádlott a nyilvános ülésen szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, azonban távolmaradása a Be. 394. § (2) bekezdése alapján a nyilvános ülés megtartásának akadályát nem képezte.

A felülbírálat során az ítélet tábla megállapította, hogy az első és a másodfokú bíróságok az eljárási szabályok sérelme nélkül folytatták le az eljárást. Az elsőfokon eljáró bíróság tényállása megalapozott, melyet a másodfokú bíróság a sértett hivatalos személyi minőségével egészített csupán ki, azonban megjegyzendő, hogy az erre való utalás az elsőfokon eljáró bíróság ítéletének az indokolási része, a 10. oldal 3. bekezdésében tartalmazza. Ugyancsak ítéletszerkesztési hiba folytán az indokolásban került elhelyezésre a védő által megalapozottan indítványozott tényeknek a rögzítése is, amelyet az ítélet tábla a tényállásban rögzített, ily módon az ítélet 3. oldal 7. bekezdés utolsó előtti mondatát követően kiegészítve azzal (ítélet 6. oldal 1. bekezdéséből) hogy, a sértett az ajtó belső részénél állt kb. 20 cm-rel a kocs oldalától). A 4. oldal 1. bekezdésében a „megfordulást hajtson végre” követően mely közben a gépjármű 4-5 km/óra sebességre gyorsulhatott fel és 2,5 másodperc alatt 1,5-1,6 métert tehetett meg a jobbra kis ívű nyomvonalán (ítélet 8. oldal 1. bekezdése).

Az így a Be. 388. § (2) bekezdése alapján pontosított tényállás mindenben megalapozott, mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében felsorolt hiányosságoktól, az ítélet tábla a felülbírálat során irányadónak tekintette.

A megalapozott tényállásból a másodfokú bíróság törvényesen vont következtetést a vádlott büntetőjogi felelősségére, helyesen eshetőleges szándékot megállapítva.

Osztotta az ítélet tábla a védő azon hivatkozását, hogy különösen a közúti bűncselekmények vonatkozásában van különös jelentősége az eshetőleges szándékra levont következtetés megállapításának, mivel az eshetőleges szándékra történő következtetés bármely bűncselekmény esetén csak akkor lehet megalapozott, ha azt a bíróság az objektív és szubjektív körülmények minden oldalú vizsgálatára és elemzésére alapította. Több eseti döntés foglalkozik azzal, hogy a közlekedési szabályok szándékos megszegése révén létrehozott veszélyhelyzet nem feltétlenül jár együtt a szándékos veszélyeztetéssel, illetve a közvetlen veszélyhelyzet szándékos előidézésével.

Az is kétségtelen, hogy a közúti veszélyeztetés büntette nem valósul meg, ha a vádlott közúti közlekedési szabályszegésének következményeként nem keletkezik más vagy mások életét vagy testi épségét közvetlenül fenyegető konkrét veszélyhelyzet (BH2004. 130).

Jelen esetben azonban a vádlott közlekedési magatartásának, közúti szabályszegésének nem csupán absztrakt veszélyt jelentő következményei lehettek, hanem valóságos a sértett testi épségét sértő közvetlenül fenyegető konkrét veszélyhelyzet jött létre.

A közúti veszélyeztetés büntettének elkövetése akkor szándékos, ha az elkövetőt a közvetlen veszélyhelyzet létrehozásáért is a szándékos bűnösség terheli. A szándékos bűnösség pedig akkor állapítható meg, ha a) az elkövető annak ellenére cselekedett, hogy felismerte: magatartásának tanúsítása más életét, testi épségét vagy egészségét szükségképpen és biztosan közvetlen veszélybe hozza és ebbe belenyugodott; b) az elkövető akarata, célja épp az ilyen veszélyhelyzet - bármely okból motivált - létrehozása volt. Jelen ügyben csupán az a) pontban írtakra vonható következtetés. A másodfokú bíróság a vádlott szándékosságát a közvetlen veszélyhelyzet okozásában ítéletének 3. oldal utolsó bekezdésében fejtette ki, mely érveléssel az ítélet tábla túlnyomó részt egyetértett, azonban az ítélet 4. oldal első bekezdéséből mellőzendő „csak az lebegett a szeme előtt, hogy az adott helyzetből minél előbb kiszabaduljon”, tényként ugyanis csak az állapítható meg, hogy a vádlott a távozást követően szabad parkolóhelyen leparkolta gépkocsiját és azonnal visszatért a

helyszínre. Mellőzendő továbbá „nincs az a jól képzett, több évtizedes tapasztalattal rendelkező járművezető, aki megalapozottan bízhatott volna olyanban, hogy elkerüli a veszélyhelyzet kialakulását”. E megállapításra vonatkozóan az eljárásban bizonyítás felvétele nem történt.

Az ítélet tábla is kiemeli, hogy a vádlott a hatósági intézkedés közben, amikor a közterület-felügyelő az intézkedést már megkezdte de még nem fejezte be, nyitott jobb oldali ajtóval a sértettől igen csekély oldaltávolságról a lehetséges személyi sérülésre történő figyelmeztetés ellenére indult el a helyszínről, amelyek a másodfokú bíróság indokaival együtt a vádlott tényállásszerű magatartását bizonyítják, aki ezáltal megvalósította a Btk. 234. § (1) bekezdésébe ütköző közúti veszélyeztetés büntetettét is eshetőlegesen szándékkal. A vádlott szándéka mind a közlekedési szabályszegés, mind pedig a közvetlen veszélyhelyzet tekintetében fenn állt.

Az eljárás során nem volt vitatott, hogy a vele szemben intézkedő személy közterület-felügyelő, aki hivatalos személy. A hivatalos személynek közvetlen veszélyhelyzetbe hozásával történő akadályozása a közúti veszélyeztetés és a hivatalos személy elleni erőszak halmazatának megállapítását eredményezi.

Nem osztotta a védelem álláspontját az ítélet tábla, miszerint a másodfokú bíróság a Be. 352. § (1) bekezdés b) pontjában írt rendelkezést megsértette, mivel megsértette a másodfokú eljárás egyik alapvető kardinális szabályát, mely szerint a másodfokú bíróság az iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást akkor állapíthat meg, ha a vádlott felmentésének (részbeni felmentésének) vagy az eljárás megszüntetésének (részbeni megszüntetésének) van helye. Ebből következően a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságétól a vádlott tudattartalma tekintetében alapvetően eltérő tényállás megállapítása megalapozatlan, amely a védelem álláspontja szerint a Be. 399. § (5) bekezdése alapján hatályon kívül helyezést indokol. E körben az ítélet tábla álláspontja, hogy a másodfokú bíróság nem állapított meg az elsőfokú bíróságétól eltérő tényállást, mint arra a fellebbezési főügyészség is utalt átiratában az elkövető tudattartalmát érintő „jogi fogalmak formájában megjelenő” következtetések a jogi értékelés körébe tartoznak, miután nem ténymegállapítások. A másodfokú eljárásban a megalapozatlanság kiküszöbölése kapcsán megfogalmazott kötöttségek nélkül módosítható.

A büntetés kiszabása során a másodfokú bíróság a bűnösségi körülményeket teljeskörűen feltárta, azonban tévedett, amikor a vádlottal szemben halmazati büntetésként pénzbüntetést alkalmazott. Az ítélet tábla álláspontja szerint a másodfokú bíróság által helyesen feltárt, de nem kellő súllyal értékelt nyomatékos enyhítő körülmények - figyelemmel arra is -, hogy a vádlott cselekménye ténylegesen személyi sérülést nem okozott az ítélet tábla úgy ítélte meg, hogy a vádlottal szemben büntetés kiszabása szükségtelen. Vele szemben elegendő a Btk. 64. §-a szerinti megrovás alkalmazása, mivel cselekményei az elbíráláskor már csekély fokban veszélyesek a társadalomra.

Fentiek alapján az ítélet tábla a törvényszék ítéletét a Be. 398. §-a alapján a jelzett körben megváltoztatta, míg egyéb helyes rendelkezéseit a Be. 397. §-ára utalással helybenhagyta.

Debrecen, 2018. március 23.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Szabóné Dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. előadó bíró,
Dr. Nagy Éva sk. bíró

Záradék: Az Egri Törvényszék 2.Bf.38/2017/10. számú ítélete a harmadfokú bíróság jelen ítéletével 2018. március hó 23. napján jogerős és végrehajtható.

Dr. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke